

**«Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті»
коммерциялық емес акционерлік қоғамы**

**2023 жылғы 04 тамыздағы
Ғылыми кеңестің №1
хаттамасымен бекітілген**

**ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ТУРАЛЫ
ЕРЕЖЕ**

Е ҚазҰАЗУ Ф3ЖҰТ - 266

Екінші басылым

№__ КӨШІРМЕ

Дайындаған:

**Стратегия, ғылым және халықаралық
қатынастар департаментінің директоры м.а. К. Ержанова**

Келісілді:

Сапа жөніндегі басшылықтың өкілі А. Кайырбаева

1. ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

- 1.1 Ереже Университеттегі ғылыми-зерттеу жұмыстарын басқару, үйымдастыру және жоспарлау тәртібін анықтайды.
- 1.2 Осы Ереженің талаптары ғылыми-зерттеу жұмыстарын үйымдастыруға қатысатын Университеттің барлық қызметкерлері үшін міндетті болып табылады.

2. НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Осы Ережеде мынадай нормативтік құжаттарға сілтемелер пайдаланылды:

- Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 18 ақпандагы №407-IV Заны (01.09.2023 ж. жағдай бойынша өзгерістер және толықтырулармен);
- Қазақстан Республикасының агроенеркесіптік кешенін дамытудың 2021 – 2030 жылдарға арналған тұжырымдамасы (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 желтоқсандағы № 960 қаулысымен бекітілген);
- Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университетінің 2020-2024 жылдарға арналған Даму стратегиясы.
- Университет жарғысы.

3. БЕЛГІЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР

Осы Ережеде мынадай қысқартулар қолданылады:

ҚР ҒжЖБМ	– Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі
АӘК	– Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
Университет	– Агроенеркесіптік кешен
FTK	– «Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы
F3Ж	– Ғылыми-техникалық кеңес
F3ТКЖ	– Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыс
FTЖ	– Ғылыми-техникалық жоба
ПОҚ	– профессор-оқытушылар құрамы

4. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

4.1 Университетте F3Ж «Ғылым туралы» Заңға, Қазақстан Республикасының 2022-2026 жылдарға арналған Ғылымды дамыту тұжырымдамасына (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 248 қаулысымен бекітілген), Қазақстан Республикасының бүйрықтарына, нұсқаулықтарына және басқа да заңға тәуелді актілеріне, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университетінің 2020-2024 жылдарға арналған даму стратегиясына, Университет Жарғысы мен осы Ережеге сәйкес үйымдастырылады және жүзеге асырылады.

4.2 Ғылыми-зерттеу жұмысы университет ұжымы қызметінің құрамдас бөлігі болып табылады, оқу үдерісімен тығыз байланысты, білім, ғылым және практиканың тығыз өзара әрекеттестігіне ықпал етеді және мамандардың Е ҚазҰАЗУ F3ЖУТ-266. F3Ж үйымдастыру туралы ереже. Екінші басылым

жоғары сапасына қол жеткізуге және профессорлық-оқытушылық құрамның біліктілігін арттыруға бағытталған.

4.3 Ғылыми-зерттеу жұмысы өрбір оқытушының тікелей міндепті.

4.4 Университетте ғылыми-зерттеу жұмыстары аграрлық ғылымды дамытудың басым бағыттарына сәйкес жүзеге асырылады. Университеттің ғылыми-зерттеу жұмыстарының негізгі міндептері:

- жаңа білімді құрудың, жаңа технологияларды игерудің негізі ретінде іргелі және қолданбалы зерттеулерді басымдықпен дамыту, ғылым мен техниканы дамытудың аса маңызды бағыттары бойынша ғылыми мектептер мен жетекші ғылыми ұжымдарды қалыптастыру және дамыту;

- ғылыми-техникалық прогрестің соңғы жетістіктері негізінде университетте білікті мамандар мен жоғары білімді ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлауды қамтамасыз ету;

- білім беру және білім беру мәселелерін шешуге ғылымның ықпалын күшету, жоғары білімді дамыту үшін ғылымның негізгі, айқындаушы сипатын сақтау және нығайту;

- аса маңызды ғылыми-техникалық мәселелерді бірлесіп шешу, жоғары технологияларды құру және университет өзірлемелерін өндірісте пайдалануды кеңейту мақсатында ғылыми, конструкторлық, технологиялық үйімдармен және агронеркесіптік кәсіпорындармен ғылыми-техникалық ынтымақтастықтың жаңа прогрессивті нысандарын дамыту;

- жоғары технологиялық нарыққа бағытталған жоғары технологиялық ғылыми-техникалық өнімдер мен жаңа жабдықтар мен материалдардың бәсекеге қабілетті үлгілерін жасау мақсатында университеттің инновациялық қызметін дамыту;

- ғылым мен білімнің әлемдік жүйесіне ену және ғылыми-техникалық өнімдерді бірлесіп өзірлеу мақсатында шет мемлекеттердің оқу орындарымен және компанияларымен халықаралық ғылыми-техникалық ынтымақтастықты кеңейту.

4.5 Зерттеу жұмысының негізгі түрлері:

- аграрлық ғылымның өзекті мәселелерін зерттеу;
- университеттің ғылыми-зерттеу жоспарларына сәйкес күрделі тақырыптарды өзірлеу;
- магистрлік диссертациялық зерттеуді жүргізу;
- оқу-әдістемелік құралдарды, ғылыми мақалаларды дайындау;
- монографияларға, тақырыптық жинақтарға, оқулықтарға, диссертацияларға, авторефераттар мен мақалаларға шолу жасау және рецензиялар дайындау;
- жарияланымдарға ғылыми шолу;
- жариялауға рұқсат етілген материалдарды сараттау;
- диссертацияларды ресми оппоненттеу;
- ғылыми мәселелерді, монографияларды, оқулықтарды, оқу-әдістемелік құралдар мен мақалаларды талқылау, кафедралардың, авторлар топтарының отырыстарында ғылыми баяндамалар, рефераттар, баяндамалар ұсыну;
- ғылыми-теориялық және практикалық конференцияларды өткізу және оларға қатысу;
- ғылыми жарыстарға, олимпиадаларға және байқауларға қатысу;

4.6 Ғылыми-зерттеу жұмыстары ҚР АШМ және ҚР ҒжЖБМ басқа оқу орындарымен және ғылыми-зерттеу мекемелерімен тұрақты өзара әрекеттесу, облыс әкімдіктерімен шығармашылық ынтымақтастық туралы келісімдер жасау негізінде жүзеге асырылады. және Қазақстан Республикасының басқа да шаруашылық жүргізуши субъектілері.

4.7 Университетте ғылыми зерттеулер студенттердің, магистранттар мен PhD докторанттардың нысандары мен әдістері арнайы Ережемен айқындалатын зерттеулерге тікелей қатысуымен жүзеге асырылады.

5. ФЗЖ НҰСҚАУЛЫҒЫ

5.1 Университеттің ФЗЖ-ын Басқарма Төрағасы – Ректор бақылайды, Басқарма Төрағасы - Ректордың стратегиялық даму, ғылым және халықаралық байланыстар жөніндегі орынбасары, сондай – ақ құрамына ғылыми-зерттеу орталықтары мен зертханалар кіретін стратегия, ғылым және халықаралық қатынастар департаменті үйлестіреді.

Университет ректоры:

- университеттің ғылыми-зерттеу жоспарын, ғылыми-зерттеу бағдарламаларын, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігі мен сапасын арттыруға бағытталған маңызды іс-шараларды бекітеді;
- ғылыми зерттеулер жоспарының орындалуын бақылайды, ғылыми жобалардың орындалу барысы туралы есептерді тыңдайды;
- ғылыми-зерттеу жоспарының орындалуы туралы есептерді бекітеді, оларды ҚР ҒжЖБМ-ге жолдайды;
- ғылыми (авторлық) ұжымдарды және зерттеу жүргізетін жеке тұлғаларды зерттеулердегі жоғары нәтижелерге ынталандырады;
- басқа ұжымдарда, мекемелерде және оқу орындарында ғылыми-зерттеу жұмыстарын ұйымдастыру және жүзеге асыру бойынша университет атынан өкілдік етеді.

5.2 Ғылыми жобаларды тікелей басқаруды Басқарма Төрағасы - Ректордың Стратегиялық даму, ғылым және халықаралық байланыстар жөніндегі орынбасары жүзеге асырады.

Басқарма Төрағасы - Ректордың Стратегиялық даму, ғылым және халықаралық байланыстар жөніндегі орынбасары:

- ғылыми-зерттеу жұмыстарының негізгі бағыттары бойынша зерттеулерді ұйымдастырады;
- ҚР ҒжЖБМ гранттық және бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру конкурсына және министрліктер мен ведомстволардың басқа да конкурстарына қатысу үшін қажетті құжаттарды дайындауға, сондай-ақ ғылыми зерттеулер жүргізуге басшылық жасайды;
- білім, ғылым және өндіріс интеграциясын тереңдету процесіне ықпал етеді;
- университеттің ғылыми кеңесінің талқылауына жоспардың жобасын, ғылыми зерттеулерді оқу үдерісіне және тәжірибеге енгізу нәтижелерін ұсынады;
- профессорлық-оқытушылық құрамның ғылыми біліктілігін арттыруды ұйымдастырады, докторлық (PhD) диссертацияларды дайындаудың сапасы мен мерзімдерін бақылайды;

- гранттық, бағдарламалық-мақсатты және коммерциялық келісімшарттық ғылыми зерттеулерге арналған жобалардың ғылыми-зерттеу тобының жетекшілері мен мүшелерін бекітеді;
- Университеттегі ғылыми-зерттеу жұмыстарының жағдайына талдау жасайды және оны жақсарту шараларын өзірлейді;
- зерттеу жоспарының орындалуын бақылауды ұйымдастырады;
- Университетте өткізілетін ғылыми конференцияларды, семинарларды және басқа да ғылыми кеңестерді дайындауға және өткізуге басшылық жасайды, белгіленген тәртіpte профессорлық-оқытушылық құрамға, студенттерге, магистранттарға, докторанттарға ғылыми конференциялар мен семинарларға қатысуға ұсыныс жасайды;
- ғылыми зерттеулерді ақпараттық қамтамасыз етуді және гранттық, бағдарламалық-мақсатты, коммерциялық келісімшарттық ғылыми зерттеулерге қаржы ресурстарының мақсатты пайдаланылуын бақылауды ұйымдастырады;
- ғылыми кітапхананың жұмысына жетекшілік етеді;
- ғылыми өзірлемелерді енгізу мен коммерцияландыруды бақылайды;
- ішкі нормативтік құқықтық актілерді өзірлеуге басшылық жасайды.

6. ФЗЖ ЖОСПАРЛАУ

6.1 Ғылыми-зерттеу жұмыстарын жоспарлау мыналарды қамтамасыз етуге арналған:

- оқу-тәрбие жұмысының жоспарларымен ұштастыра отырып, бір мезгілде педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттырумен қатар білікті кадрларды даярлауға кешенді көзқарас;
- агроенеркесіптік кешенін, ұлттық экономиканың индустріалды-инновациялық дамуының өзекті мәселелерін зерттеуге, аграрлық сектордағы үздік өлемдік жетістіктерді бейімдеу және өндіріске кеңінен енгізуге, сондай-ақ кадрларды даярлауға педагогикалық ұжымның күш-жігерін шоғырландыру. ғылымның заманауи жетістіктерін игерген ғылыми-педагогикалық кадрлар мен мамандардың;
- ҚР АШМ-нің, ҚР ғжЖБМ-нің және басқа да ведомстволардың басқа оқу орындары мен ғылыми-зерттеу мекемелерінің ғылыми-зерттеу жұмыстарының жоспарларымен келісу, ғылыми зерттеулердегі параллелизм мен қайталауды жою;
- зерттеу жоспарларының үздіксіздігі;
- зерттеулердің жаңалығы мен өзектілігін қамтамасыз ету, аяқталған жұмыс нәтижелерін оқу процесіне жеделдетіп енгізу және тәжірибеде коммерцияландыру.

6.2 Университетте ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды жоспарлаудың негізі университеттің үш жылға құрастырылған ғылыми-техникалық бағдарламасы болып табылады.

6.3 Ғылыми-техникалық бағдарлама белгіленген нысан бойынша әр күнтізбелік жылға кафедралардың ұсыныстары негізінде құрастырылады. Ол ағымдағы жылды аяқталауды деп күтілетін тақырыптарды, сонымен қатар жылдағы жұмыстың мазмұнын және күтілетін нәтижені көрсете отырып, келесі жылға (жылдарға) өтетін тақырыптарды қамтиды.

6.4 Ғылыми-техникалық бағдарламаның жобасы Ғылыми көнестің отырысында талқыланады.

7. ФЗЖ ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ЖҮРГІЗУ ТӘРТІБІ

7.1 Жаңа технологияларды және/немесе өнім түрлерін құруға және/немесе игеруге, қолданылатын технологиялардың және/немесе өндірілетін өнімнің техникалық-экономикалық көрсеткіштерін жақсартуға, олардың әлемдік нарықта бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етуге бағытталған FTБ ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу дің бастапқы құжаттары болып табылады.

7.2 FTБ келесі талаптарға сай болуы керек:

- республиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының аса маңызды мәселелерін шешуге бағытталған және Қазақстан Республикасының ғылыми-техникалық қызметінің және әріптес мемлекетпен (мемлекеттермен) екіжақты (көпжақты) ғылыми-техникалық ынтымақтастықтың басым бағыттарына сәйкес келуі;
- жобаны жүзеге асыру нәтижесінде жасалған ғылыми-техникалық өнімдердің ғылыми жаңалығы болуы және нарықта сұранысқа ие болуы керек;
- жобаны іске асыру мерзімі, әдетте, үш жылдан аспауы керек. Ерекше жағдай ретінде, ҚР ҒжЖБМ Ғылым комитетімен келісе отырып, жобаның ұзақтығы жұмыстың технологиялық ерекшеліктеріне байланысты болса және жобаны іске асыру мерзімін ұзартуға болады. мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптаманың қорытындысы.

7.3 Зерттеу бағдарламасы мыналарды қамтуы керек:

- зерттеу жұмысының өзектілігі;
- зерттеудің шешуге бағытталған мәселесі және оның республикадағы және шетелдегі ғылыми дамуының жағдайы;
- мақсаты, міндеттері, зерттеу әдістемесі;
- зерттеудің негізгі кезеңдері және оларды жүзеге асыру мерзімдері;
- мақсаты пайдаланылатын технологиялардың және (немесе) өндірілетін өнімнің (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) техникалық-экономикалық параметрлерін жақсарту, сондай-ақ іргелі ғылыми білімдер мен оларды қолданудың перспективалық әдістерін өзірлеу болып табылатын жобаның техникалық-экономикалық негіздемесі;
- зерттеулердің күтілетін нәтижелері және оларды жүзеге асыру бағыттары.

7.4 Ғылыми зерттеулерді зерттеу тобының мүшелері немесе жеке орындаушылар жүзеге асырады. Жоба менеджерлері ғылыми дәрежелері, атақтары бар немесе жоғары білікті мамандар болуы керек.

- республиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының аса маңызды проблемаларын шешуге бағытталуға және Қазақстан Республикасының ғылыми-техникалық қызметінің және әріптес мемлекетпен (әріптес мемлекеттермен) екіжақты (көпжақты) ғылыми-техникалық ынтымақтастықтың басым бағыттарына сәйкес келуге;
- жобаны орындау нәтижесінде жасалатын ғылыми-техникалық өнім ғылыми жаңалыққа ие болуы, нарықта сұранысқа ие болуы тиіс;
- жобаны іске асыру кезеңі, әдетте, үш жылдан аспауы тиіс. Алып тастау тәртібімен ҚР ҒжЖБМ Ғылым комитетінің келісімі бойынша, егер жобаның ұзақтығы жұмыстардың технологиялық ерекшеліктерімен белгіленсө және

мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптаманың қорытындысымен расталса, жобаны іске асыру кезеңі үлғайтылуы мүмкін.

7.3 Зерттеу бағдарламасы мыналарды көрсетуі керек:

- ФЗЖ өткізудің өзектілігі;
- зерттеуді шешуге бағытталған проблема және оның республикадағы және одан тыс жерлердегі ғылыми пысықталуының жай-куйі;
- мақсаты, міндеттері, зерттеу әдістемесі;
- ФЗЖ негізгі кезеңдері және оларды орындау мерзімдері;
- қолданылатын технологиялардың және (немесе) өндірілетін өнімнің (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) техникалық-экономикалық параметрлерін жақсартудың мақсаты, сондай-ақ іргелі ғылыми білімді және оларды қолданудың перспективалық тәсілдерін дамыту болып табылатын жобаның техникалық-экономикалық негіздемесі;
- зерттеулердің болжамды нәтижелері және оларды енгізу бағыттары.

7.4 Ғылыми зерттеулерді зерттеу тобының мүшелері немесе жекелеген орындаушылар жүзеге асырады. Жоба жетекшілері ғылыми дәрежелері, атақтары бар адамдар немесе жоғары білікті мамандар болуы керек.

7.5 Жоба жетекшісі:

7.5.1 Жобаны іске асырудың әрбір жылына міндетті түрде таратып жаза отырып, жобаның жалпы құнының негіздемесін және шығыстар сметасын ұсынады. Жобаның бюджеті жұмыс жоспарына сәйкес бөлінеді және осы жобамен байланысты емес шығыстардың өзге баптарына бағытталуы мүмкін емес.

Бюджет баптарына мынадай шығыстар енгізілуі мүмкін:

- жалақы-барлық салықтар мен шегерімдерді ескере отырып, ғылыми зерттеу жүргізуге қатысатын ғылыми қызметкерлердің еңбегі үшін сыйақы;
- ғылыми іссапарлар – Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2000 жылғы 22 қыркүйектегі №1428 қаулысымен бекітілген мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен ұсталатын мемлекеттік мекемелер қызметкерлерінің, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Парламенті депутаттарының Қазақстан Республикасы шегіндегі қызметтік іссапарлар туралы Қағидаларда, сондай-ақ «Бюджет қаражаты есебінен қызметтік іссапарларға, оның ішінде шет мемлекеттерге қызметтік іссапарларға арналған шығыстарды өтеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 11 мамырдағы №256 қаулысымен бекітілген іссапар шығыстарын өтеу нормаларынан аспауға тиіс зерттеулер жүргізуге байланысты іссапарлар;;
- Бөгде ұйымдар қызметтері – ұжымдық пайдаланудағы ұлттық зертханалардың қызметтері, зерттеулерді орындау үшін қажетті өзге де ұйымдардың қызметтері, оның ішінде конференцияларға қатысу үшін ұйымдастырушылық жарналар;
- материалдарды сатып алу – зерттеу жүргізу үшін арналған шығын материалдары;
- негізгі құралдарды, жабдықтар мен бағдарламалық қамтамасыз етуді сатып алу. Барлық жабдықтар мен бағдарламалық қамтамасыз етуді сатып алуға арналған шығыстар жобаны іске асырудың бүкіл мерзіміне грантық, бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру сомасының жиырма пайызынан аспауға тиіс;

- конкурс талаптарына сәйкес өрбір тапсырысты F3Ж үшін нақты алынған қаражаттың жалпы көлемінен 3-10% үстеме шығыстарға (F3Ж басқару аппаратының жалақысы, коммуналдық қызметтер және т. б.) аударылады
- ғылыми-ұйымдастырушылық сүйемелдеу – іске асырылатын жоба бойынша жарияланымдарды дайындауға және ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жариялауға арналған шығыстар; жоспар бойынша талдамалық зерттеулер; іске асырылатын жоба бойынша алынған нәтижелерді патенттеу;
- зерттеулерді іске асыру үшін пайдаланылатын жабдықтарды жалға алу, жабдықтар мен техниканы ұстауға арналған пайдалану шығындары.

7.5.2 Зерттеу тобының құрамы туралы ұсыныстар енгізеді. Жобаға жас ғалымдардың, PhD-докторанттардың, магистранттардың қатысуы зерттеу тобы мүшелерінің 30% - на дейін құрауы тиіс.

7.5.3 Зерттеу жүргізудің жұмыс бағдарламасы мен жоспар кестесін өзірлеуді ұйымдастырады, өрбір орындаушыға тапсырманың сипаты мен көлемін, оны орындау мерзімдерін айқындайды.

7.5.4 F3Ж тақырыбы бойынша жұмыс істеуде:

- зерттеулер жүргізуге ғылыми-әдістемелік басшылықты жүзеге асырады;
- орындаушылардың жұмысына тұрақты бақылауды жүзеге асырады және оны белгіленген мерзімде жүргізуді қамтамасыз етеді;
- мемлекеттік бюджет бойынша бөлінетін қаржы қаражатының мақсатты пайдаланылуын қатаң қадағалау;
- зерттеу тобының мүшелерімен жұмыс отырыстарын өткізеді, күнтізбелік жоспар мен зерттеу бағдарламасын орындау мәселелерін талқылайды;

7.5.5 F3И кафедрасы мен ғылыми-техникалық кеңесі мен факультет алдында F3Ж орындалу барысы және зерттеу тобының жұмысы туралы мерзімді есеп береді.

7.5.6 Шарт бойынша күнтізбелік жоспарға сәйкес орындалған ғылыми-зерттеу жұмыстары туралы тоқсан сайынғы аннотациялық есептерді жасайды.

7.5.7 Белгіленген талаптарға сәйкес бір жылдағы және тақырыптың аяқталуы бойынша ғылыми зерттеулердің нәтижелері туралы ғылыми жұмыс бойынша есеп жасайды.

7.5.8 F3Ж нәтижелерін оқу процесіне енгізу және өндіріске коммерцияландыру бойынша жұмысқа белсенді қатысады.

7.6 Ғылыми-зерттеу жұмысын және оның жекелеген кезеңдерін орындау нәтижелері бойынша аралық және қорытынды есептер жасалады.

7.7 F3Ж туралы есепті факультеттің ғылыми-техникалық кеңесінде ғылыми зерттеу нәтижелерін қарағаннан кейін университет басшылығы бекітеді.

7.8 F3Ж аяқталған болып саналады, ал F3Ж жоспарының тиісті тақырыбы орындалды, егер:

- қорытынды есеп бекітілді;
- қабылдау комиссиясының актісі бекітілді, өзірлеу тәжірибеге енгізу үшін ұсынылды;
- тиісті белгіленген талаптар орындалды.

8. F3Ж НӘТИЖЕЛЕРІН ЕҢГІЗУ ЖӘНЕ КОММЕРЦИЯЛАНДЫРУ

8.1 F3Ж нәтижелерін практика мен оқу процесіне енгізу және коммерцияландыру университеттің профессорлық-оқытушылық құрамының ғылыми зерттеулерінің тиімділігінің маңызды міндеті және негізгі өлшемдерінің бірі болып табылады.

8.2 F3Ж нәтижелерін енгізудің негізгі бағыттары;

- ҚР АӘК ғылыми зерттеулер нәтижелерін коммерцияландыру;

- Қазақстан Республикасы FЖЖБМ оқу орындарының оқу процесі.

8.3 Оқу процесіне ғылыми зерттеулердің нәтижелерін енгізу бойынша университеттің негізгі функциялары:

- аяқталған әзірлемелерді табысты енгізу немесе коммерцияландыру үшін қажетті ақпараттық, талдамалық және әдістемелік материалдарды дайындау;

- қызметінде ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін пайдалану мүмкіндігі бар фермерлік және шаруа қожалықтарының өкілдерімен консалтингтік іс-шараларға тікелей қатысу;

- республиканың ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілер арасында F3ТҚЖ әзірлемелерін пайдалану, нәтижелерін коммерцияландыру бойынша мониторинг жүргізу.

9. F3Ж БАҚЫЛАУ, ЕСЕПКЕ АЛУ ЖӘНЕ ЕСЕП БЕРУ

9.1 F3Ж үйымдастыру мен өткізуді бақылауды Басқарма төрағасы-Ректор, Басқарма Төрағасы - Ректордың Стратегиялық даму, ғылым және халықаралық байланыстар жөніндегі орынбасары, кафедра менгерушілері, ғылыми жобалардың басшылары өз құзыреті шегінде жүзеге асырады.

9.2 Шығыстар сметасын бекітуді, гранттық, бағдарламалық-нысаналы және басқа да жобалардың қаржы қаражатының нысаналы пайдаланылуын бақылауды қаржы-экономикалық мәселелер жөніндегі директор жүзеге асырады. Жобалар бойынша қаржы қаражатының қозғалысын бақылау, есепке алу және құжаттау, сондай-ақ оларды уақтылы және толыққанды пайдалануды экономика бөлімі және бухгалтерлік есеп және есептілік басқармасы жүзеге асырады.

9.3 Кафедра менгерушілері семестрде кемінде бір рет кафедра отырыстарында ғылыми жобалар бойынша жұмыстың жай-күйі, магистрлік және докторлық диссертациялық зерттеулердің тақырыптары, іссапарлар мен КЖФ-да оқу және тағылымдамадан өту нәтижелері туралы сұрақтарды тыңдайды.

9.4 Ғылыми зерттеудің әрбір тақырыбы бойынша ғылыми есеп жасалады. Оны жасау басқа құжаттарды (аналитикалық материалдар, ұсыныстар, ұсыныстар, қолжазбалар, жарияланымдар және т.б.) дайындауға қарамастан міндetti.

9.5 Ғылыми есеп аралық (егер зерттеу бірнеше жыл бойы жүргізілсе, белгілі бір жылға арналған жұмыс кезеңі бойынша) және белгіленген талаптарға сәйкес жасалатын қорытынды болуы мүмкін.

9.6 Ғылыми есеп кафедра отырысында қаралады. Бірнеше кафедралардың қызметкерлері жүргізген кешенді зерттеулер бойынша ғылыми есеп осы кафедралардың бірлескен отырысында, сондай-ақ F3И мен факультеттің FTK отырысында талқыланады. Есепті талқылауға қатысуға мүдделі практикалық органдар мен оқу орындарының өкілдері тартылады.

9.7 Ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелері бойынша кафедралар Басқарма төрағасы - Ректордың стратегиялық даму, ғылым және халықаралық байланыстар бойынша орынбасарына университеттің Ғылыми кеңесі белгілеген мерзімдерде мәтіндік есептер ұсынады.

9.8 Мәтіндік есептер мынадай мәселелер бойынша мәліметтерді қамтуы тиіс:

- ұйымдастыру іс-шаралары;

- әрбір білім бойынша атқарылған жұмыстың барысы, көлемі, нәтижелері жоспардың позициясында бұл ретте зерттеу университеттің шығармашылық достастығы туралы шарттарға сәйкес жүргізілген тақырыптарды бөліп көрсете отырып, ҚР ҒжЖБМ тапсырмалары бойынша орындалатын аса маңызды тақырыптарды бөліп көрсете отырып;

- тиісті органдарға материалдардың шығыс нөмірі мен жөнелтілген күні, ғылыми зерттеулердің нәтижелері пайдаланылған нормативтік актілердің, талдамалық құжаттардың, оқу материалдарының және т.б. атаулары көрсетілген ғылыми зерттеулердің нәтижелерін іске асыру туралы мәліметтер;

- ФЗЖ жоспарына енгізілмеген кафедраның ФЗЖ бастамашыл тақырыптары бойынша жұмыстарды орындау;

- жоспардан тыс зерттеулерді жүргізу үшін негіздерді, атқарылған жұмыстың көлемін, алынған нәтижелерді және оларды іске асыру нысандарын көрсете отырып орындау;

- докторлық диссертациялар бойынша ресми қарсыласу;

- нормативтік актілердің жобаларына, монографияларға, оқу құралдарына, мақалаларға, диссертацияларға пікірлер дайындау;

- нақты зерттеулер жүргізу жүктелген жоғары тұрған органдардың тапсырмаларын іске асыру бойынша жұмыс;

- профессор-оқытушылар құрамының ғылыми жарияланымдары, оның ішінде зерттеу жұмысының нәтижелері бойынша;

- ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлау және біліктілігін арттыру, диссертациялар дайындау нәтижелері;

- бөлімше қызметкерлерін конференцияларға, ғылыми семинарларға және т.б. ұйымдастыру және қатысу;

- ғылыми іссапарлар жоспарын орындау, олардың тиімділігі;

- білім алушылардың ғылыми жұмысына басшылық жасау;

- кафедралардың ФЗЖ жоспарының, жұмыс бағдарламаларының жоспар-кестесінің белгілі бір ұстанымдарының орындалмау себептері.

9.9 Университеттің ФЗЖ жоспарының орындалуы туралы есепті Басқарма төрағасы - Ректордың стратегиялық даму, ғылым және халықаралық байланыстар бойынша орынбасары дайындайды, Ғылыми кеңес талқылайды, Басқарма Төрағасы - Ректор бекітеді және белгіленген тәртіппен ҚР ҒжЖБМ-ге жолдайды.